

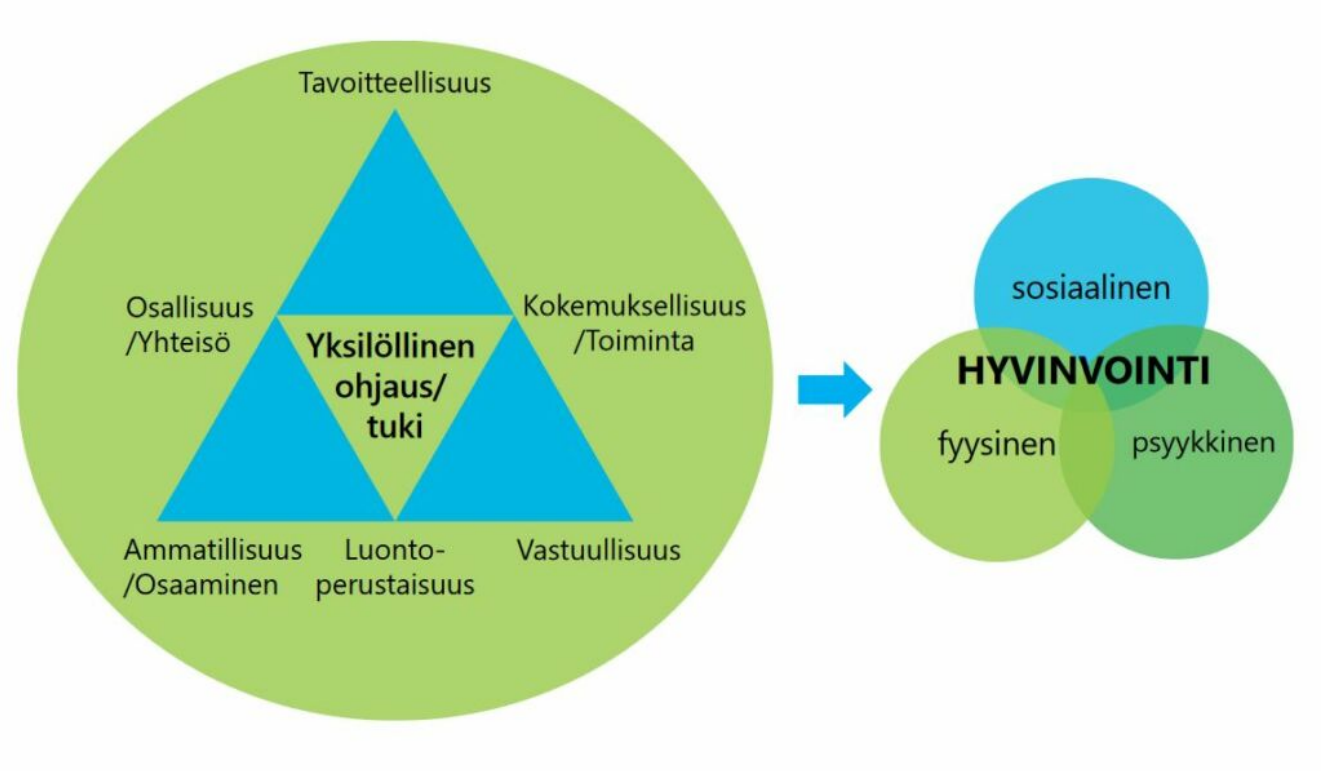
Green Care -opiskelun monet mahdollisuudet SeAMKissa – uutena yAMK-opintojakso

20.6.2024

Luonnon hyvinvointivaikutukset ja niiden tavoitteellinen hyödyntäminen ovat Green Care -toiminnan keskeinen idea. Green Care -toiminta rakentuu aina toimijan oman ammatillisuuden pohjalle, ja siitä riippuu, millaista Green Care -toimintaa voidaan toteuttaa. Green Care -toimintaan sisältyvät esimerkiksi koira-avusteiset palvelut, sosiaalipedagoginen hevostoiminta ja luontolähtöinen virkistystoiminta tietyin perustein. Tässä artikkelissa kerrotaan lyhyesti Seinäjoen ammattikorkeakoulun Green Care -opinnoista AMK-tasolla sekä perehdytään uuden yAMK-tasoisen opintojakson rakentumiseen ja ensimmäiseen toteutukseen keväällä 2024.

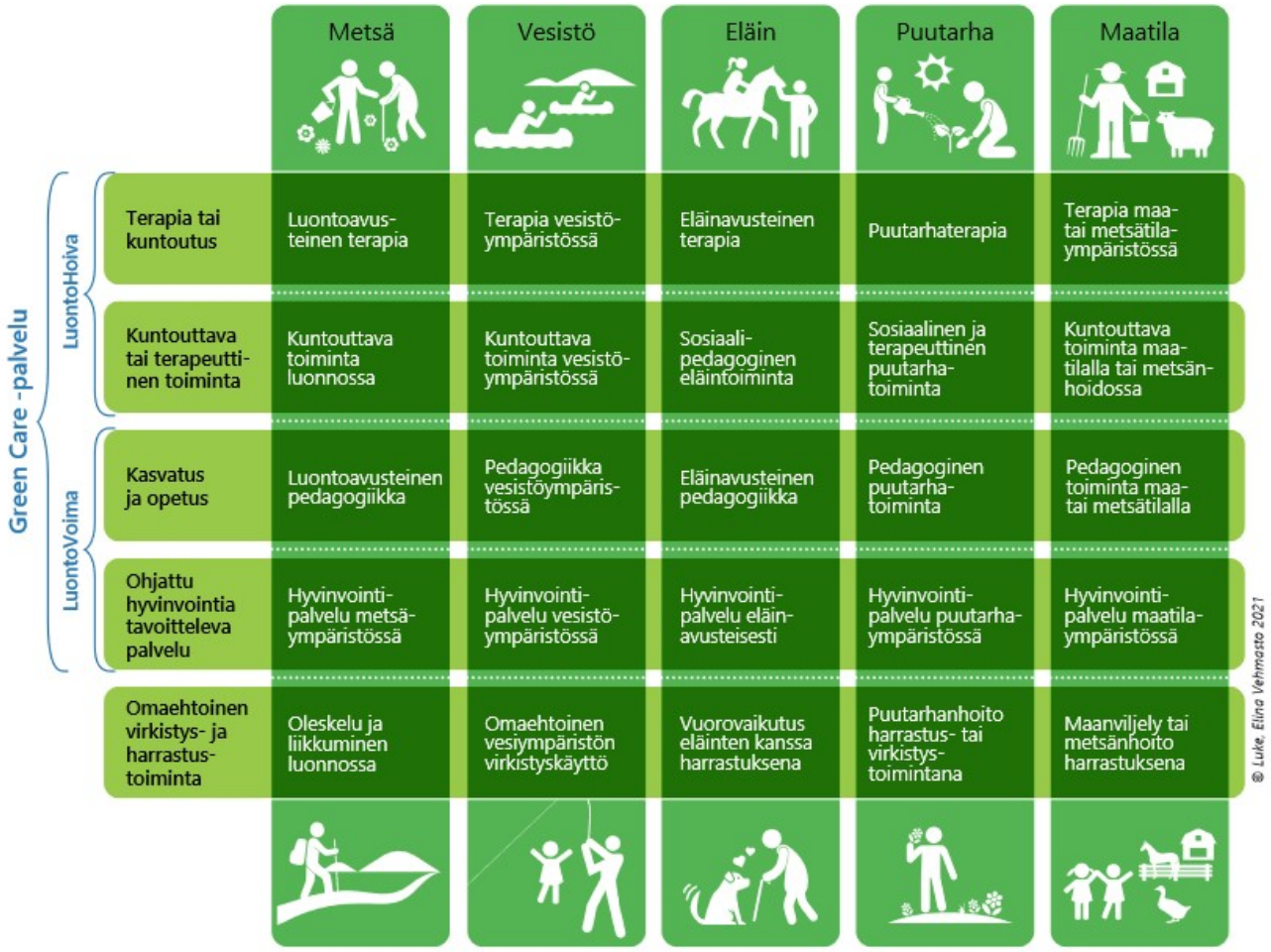
Mitä on Green Care?

Green Carella tarkoitetaan ammatillista, tavoitteellista ja vastuullista toimintaa, jossa hyödynnetään luonnon hyvinvointivaikutuksia ohjatusti, yhteisöllisesti ja toiminnallisesti (kuvio 1). Erilaisia Green Care -menetelmiä ja toimintamuotoja ovat luontolähtöisen toiminnan lisäksi esimerkiksi maatila-, puutarha- ja eläinavusteinen toiminta (Lipponen, M. & Vehmasto, E. 2021).

Kuvio 1. Green Care -toimintatapa (Luke ja GCF ry. 2021, 9)

Kuviossa 1 on havainnollistettu, mistä Green Care -toimintatapa koostuu. Kuten myös kuvion 2 esimerkeistä voi todeta, Green Care -toiminta kattaa laajasti erilaisia ammattialoja ja toimintaympäristöjä. Tämä mahdollistaa myös hyvin monialaisen otteen koulutukseen. Keskeisiä asioita Green Care -palveluntuottajan ammatillisuudessa ja osaamisessa voidaan tarkastella jaotellen osaaminen kolmeen tekijään: ammatillisuus, Green Care -osaaminen ja ohjaamisosaaminen (Luke ja GCF ry. 2021, 21).

Kuvio 2. Luontoon perustuvia palvelu- ja toimintamuotoja (Vehmasto, E. 2021, 10).

Green Care -toiminta jaetaan Suomessa LuontoHoivaan ja LuontoVoimaan (Luke ja GCF ry. 2021, 12-13). Näiden keskeiset erot ovat palvelujen järjestämisvastuussa, asiakasryhmissä, asiakastavoitteissa ja palveluntuottajien koulutusvaatimuksissa. LuontoHoivan palvelut ovat pääosin sosiaali- ja terveysalan palveluita, jotka ovat julkisen sektorin järjestämisvastuulla, ja ne on tarkoitettu erityistä tukea tarvitseville asiakkaille fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn tai kuntoutumisen tueksi (mt.). LuontoHoivan palveluiden tuottamiseen tarvitaan sosiaali- ja terveysalan koulutus, ja toiminnassa noudatetaan alan lakeja ja säädöksiä (mt.). LuontoVoiman palveluita ovat luontoperustaiset hyvinvointi-, kasvatus- ja ohjatut harrastuspalvelut ryhmille ja yksilöille, joilla ei välttämättä ole erityisen tuen tarvetta (mt.). Toiminnan tulee kuitenkin olla tavoitteellista ja ohjattua ja vastata muutenkin Green Care -toimintatapaa.

Green Care -opinnot SeAMKissa

Green Care -opinnot eivät ole erillistä, tutkintoon johtavaa koulutusta, vaan ne täydentävän henkilön omaa ammatillista osaamista esimerkiksi sosiaali- ja terveys, matkailu-, liiketoiminta- tai luonnonvara-alalta. Monialaisuus tuokin Green Care -opintoihin mielenkiintoisia, erilaisia näkökulmia ja oppimisen mahdollisuuksia.

AMK-tasolla SeAMKissa on tarjolla kaksi 5 op Green Care -opintojaksoa: Green Caren perusteet sisältävä

Green Care -toiminta ja luonnon hyvinvointivaikutukset, sekä ns. jatkokurssina toimiva Green Care -palvelut ja -yrittäjyys, jossa mennään syvemmälle erilaisiin Green Care -toimintamuotoihin ja niiden toteuttamiseen palvelutoimintana. Nämä molemmat pohjaavat usean korkeakoulun yhteiseen ESR-hankkeeseen ”Green Care -koulutusmalli korkea-asteelle” (v. 2015–2018), mutta toimivat nyt SeAMKin omina toteutuksina. Opintojaksot sisältävät myös valtakunnallisessa korkeakoulujen hankeyhteistyössä toteutettua materiaalia. Opintojaksot voi suorittaa myös 10 op ”Monialainen Green Care” -kokonaisuutena, joka on tarjolla SeAMKin Jatkuvan Oppimisen osaamiskokonaisuutena. Tämä onkin ollut suosittu kokonaisuus tukemaan työelämän osaamistarpeita erilaisista ammatillisista lähtökohdista.

Opintojaksoilla on ollut mukana avoimen ammattikorkeakoulun opiskelijoita aina lastensuojelun toimijoista maatalousyrittäjiin ja ikääntyneiden palveluista biologeihin. Avoimen AMK:n opintojen lisäksi Green Care -opintojaksot ovat toki tarjolla SeAMKin eri alojen tutkinto-opiskelijoille vapaasti valittavina opintoina, sekä CampusOnlinen ja ristiinopiskelun kautta muiden ammattikorkeakoulujen opiskelijoille. Opintojaksot toteutetaan verkko-opintoina, joissa ei ole aikaan tai paikkaan sidottua opetusta. Opintojaksojen materiaali on verkossa saatavilla ja opintojaksot sisältävät muun muassa keskustelutehtäviä. Opintojaksolla liikutaan eri alojen rajapinnoilla, ja opiskelijoilla on mahdollisuus oppia myös toisiltaan vertaisoppimisen keinoin. Erityisen hienoa Green Care -opiskelijoissa on heidän aito kiinnostuksensa aiheeseen. He ovat yleensä erittäin motivoituneita opiskelemaan aihetta ja hyödyntämään sitä ihmisten hyvinvoinnin tukena omalta ammatilliselta pohjaltaan. Opintojaksot tukevat myös opiskelijan oman luontosuhteen kehittymistä ja luonnon hyvinvointivaikutusten hyödyntämistä oman hyvinvoinnin tukena (kuva 1).

Kuva 1. Green Care -opinnoissa ohjataan muun muassa oman mielipaikan etsimiseen luonnosta ja sen vaikutusten havainnointiin (kuva: Soila Huhtaluhta).

Ylemmän AMK:n opintojakson kehittämisprosessi ja vaatimukset

Ylemmän AMK:n Green Care -opintojakson kehittämisprosessi alkoi opiskelijoiden kysynnästä. Opintojaksolla haluttiin vastata myös työelämän vaatimuksiin. Valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakouluista (18.12.2014/1129) korostuu yAMK-tason opinnoissa kehittäminen ja johtaminen, syvällinen kuva omasta ammattialasta ja sen asemasta sekä alan tutkimustiedon ja ammattikäytännön kehittymisestä. Valtioneuvoston asetuksessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä (9.6.2022/425) puolestaan keskeisenä erona AMK-tasoon on pitkälle erikoistuminen ja erityisosaaminen, alojen rajapinnoilla oleva tieto ja sen kriittinen tarkastelu ja käyttäminen luovasti, vaativiakin ongelmia ratkoen. Edellisten lisäksi Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n laatimassa suosituksessa ammattikorkeakoulujen yhteisistä kompetensseista ja niiden soveltamisesta (Auvinen, P. ym. 2022, 6-8), ylemmän AMK:n tasolla odotetaan opiskelijan arvioivan ja edistävän ammattialan eettisten periaatteiden ja arvojen toteutumista huomioiden tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Tämä sisältää muun muassa, että opiskelija edistää moninaisuuden ja saavutettavuuden toteutumista sekä kykenee johtamaan yhteiskunnallisesti vaikuttavaa toimintaa eettisiin arvoihin perustuen. Lisäksi kestävään kehitykseen liittyen opiskelijan tulisi osata kehittää ja johtaa kestäviä ja vastuullisia toimintatapoja työssään sekä edistää kestävyysmuutosta työyhteisössään ja yhteiskunnassa (mt.). Kaikki tämä sopii erinomaisesti ylemmän AMK:n Green Care -opintojakson pohjaksi. Green Care -teemassa yllä olevat tavoitteet tarkoittavat, että liikutaan Green Care -palveluiden käytännön toteutuksesta enemmän niiden kehittämiseen ja hyödyntämiseen laajasti osana isompia kokonaisuuksia. Teoriatiedon hyödyntäminen tässä on keskeistä.

Opintojakson luomisessa huomioitiin myös SeAMKin opiskelija-opettaja -yhteistyössä luodut periaatteet, joiden mukaisesti SeAMKissa on sitouduttu kehittämään opetusta. Tässä yhteydessä opiskelija nähdään keskeisessä roolissa, joka aktiivinen tiedon rakentaja (Seinäjoen ammattikorkeakoulu, i.a.). Opiskelija nähdään myös itse uutta luovana ja kehittävänä oppijana. Esiin nostetaan myös elinikäinen oppijuus ja ammatillinen kasvu. Sosiokonstruktivistisen oppimisnäkemyksen mukaisesti korostetaan oppijan aikaisemman tiedon ja tulkintojen huomioimista ja autetaan häntä kytkemään uusi opittava asia aikaisempaan tieto- ja kokemusperustaan. Tärkeäksi nostetaan myös opiskelijan metakognitiivisten taitojen eli käsityksen kehittyminen omista oppimistaidoistaan ja itsearviointitaidoistaan. Reflektoinnin roolia korostetaan rakentaessa sekä opiskelijan teoreettista tietoa, käytännöllistä tietoa että identiteettityötä.

Opetusmenetelmistä opintojaksolla painottuu oma tiedonhaku, pohdinta ja tiedon tuottaminen, joita voidaan jo yAMK-tasolla odottaa. Oppimisen painopiste on teorian soveltamisessa oman alan työelämän tarpeisiin sekä opiskelijan omissa reflektoinneissa. Edellä avatut linjaukset ja periaatteet yhdistettiin opintojakson luomisessa Green Care -kentän tarpeisiin ja mahdollisuuksiin ja AMK-opintojaksolla nousseisiin havaintoihin. Myös monialaisuuden ylläpitäminen nähtiin erittäin tärkeänä.

yAMK opintojakso ”Green Care -toiminnan kehittäminen”

Uuden ylemmän AMK:n Green Care -opintojakson keskeisiä näkökulmia ovat Green Care -toiminnan kehittäminen omaan toimialaan pohjaten, uudet strategiset toimintatavat sekä TKI-toiminnan mahdollisuudet. Opintojaksolla perehdytään alan tutkimustietoon ja sen soveltamiseen työelämässä sekä yhteiskunnallisesti vaikuttavan toiminnan suunnittelemiseen.

Opintojakson aiemmaksi osaamiseksi edellytetään vähintään 5 op korkeakoulutasoisia (AMK) Green Care -opintoja tai vastaavat tiedot ja taidot. Tämän voi osoittaa opintosuoritusotteella tai ennakkotehtävällä.

Opintojakso toteutettiin ensimmäistä kertaa keväällä 2024. Opiskelijoita oli sekä SeAMKin että muiden AMK:ien yAMK-ryhmistä ja avoimen yAMKin kautta. Tuloksina kertyi muun muassa monipuolisesti näkökulmia Green Care -toiminnan johtamiseen ja laatuun, perehtymistä luonnon hyvinvointivaikutuksiin ja niiden hyödyntämismahdollisuuksiin myös yhteiskunnallisella tasolla ja TKI-toiminnassa, sekä syvällistä pohdintaa Green Care -toiminnan kehittämisestä eri toimialoilla. Opiskelijoiden palautteissa nousi esiin aiheen ajankohtaisuus, toteutuksen joustavuus, konkreettisten ideoiden syntyminen ja useimmille sopivan haastava vaatimustaso. Tästä on hyvä jatkaa kohti seuraavia toteutuksia!

Tulevat toteutukset

Tulevana lukuvuonna 2024-2025 Green Care -opintojaksot ovat suunnitteilla seuraavasti. Linkit avoimen AMK:n toteutuksiin alla, tutkinto-opiskelijoiden ilmoittautuminen Pepin tai CampusOnlinen kautta. Kevään toteutusten infot ja avoimen AMK:n ilmoittautuminen avautuvat myöhemmin syksyllä. Huomaathan, että ylemmän AMK:n opintojakson pohjaksi vaadittavat Green Care -opinnot ehtii suorittaa syksyn AMK-opintojaksolla!

- Monialainen Green Care (10 op) -osaamiskokonaisuus: Toteutus 16.09.-5.5.2025, ilmoittautumisaika 1.8.2024 – 1.9.2024.
- Green Care -toiminta ja luonnon hyvinvointivaikutukset: Toteutus 16.09.-31.12.2024, ilmoittautuminen on avoinna 4.9.2024 saakka
- Green Care -palvelut ja -yrittäjyys: toteutus 20.01.- 5.5.2025
- Green Care -toiminnan kehittäminen (yAMK): toteutus 20.01.- 05.05.2025

Tervetuloa mukaan luonnon hyvinvointivaikutusten ihmeelliseen maailmaan.

Soila Huhtaluhta
Agrologi (yAMK), ammatillinen opettaja (AmO)
Asiantuntija TKI, sivutoiminen tuntiopettaja
SeAMK

soila.huhtaluhta@app-staging.seamk.hion.dev

Kirjoittaja toimii Green Care -opintojaksojen tuntiopettajana sekä monialaisessa tutkimus- kehitys- ja innovaatiotoiminnassa muun muassa Green Caren parissa.

Lähteet

18.12.2014/1129. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista. https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129

9.6.2022/425. Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä. https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2017/20170120#a9.6.2022-425

Auvinen, P. ym. 2022. Suositus ammattikorkeakoulujen yhteisistä kompetensseista ja niiden soveltamisesta. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. https://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2022/Kompetenssit/Suositus%20ammattikorkeakoulujen%20yhteisiksi%20kompetensseiksi.pdf?_t=1642539572

Lipponen, M. & Vehmasto, E. 2021. Sosiaalipedagogisen hevostoiminnan laatu ja vaikuttavuus. Käsikirja. Luonnonvarakeskus (Luke). Helsinki. https://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/547760/Sosiaalipedagogisen_hevostoiminnan_tyokirja_2_painos.pdf

Luke ja GCF ry. 2021. Suomalainen Green Care: Green Care -toimintatavan käsikirja & LuontoHoivan ja LuontoVoiman laatutyökirja. Luonnonvarakeskus ja Green Care Finland ry. https://www.gcfinland.fi/tiedostopankki/503/Green_Care_tyokirja_2021.pdf

Seinäjoen ammattikorkeakoulu. (i.a.) Oppiminen SeAMKissa. https://app-staging.seamk.hion.dev/hakijalle/opiskelu-seamkissa/oppiminen-seamkissa/